
Protokoll

Mellomkirkelig råd (MKR)

6. mai 2024

Kirkens hus

Til stede:

Kristine Sandmæl (leder), Inga Stoveland Dekko, Kjetil Fretheim (KV-representant) (unntatt sakene 13, 14: KEK, NKR, LVF, 18), Helge Gaard (representant for misjonsorganisasjonene), Mette Anti Gaup, Øyvind Haraldseid (representant fra Bibelselskapet), Jeffrey Huseby (representant fra Sjømannskirken), Dagfinn Høybråten (representant fra Kirkens Nødhjelp), Ingeborg Midttømme (KV-representant) (unntatt sakene 13, 14: KEK, NKR, LVF, 18), Johan Hermstad Reinertsen (KISP-representant), Anne Riksaasen, Marius Storvik (MRU-representant), Olav Fykse Tveit (representant for Norges Kristne Råd),

Forfall:

Kari Mangrud Alvsvåg (BM-representant), Pål Balstad (KISP-leder), Oddny Irene Miljeteig, Petter Wille (MRU-leder)

Gjest:

Kirkerådets leder Harald Hegstad, Olav Rune Ertzeid (Innledning til sak 21/24), Peter Prove, Director of the WCC's Commission of the Churches on International Affairs (sak 14: KV)

Til stede fra sekretariatet:

Einar Tjelle, Berit Hagen Agøy, Guro Almås, Liv Janne Dehlin, Mirjam Syltebø Endalew, Beate Fagerli, Steinar Ims, Jan Christian Kielland, Wenche Fladen Nervold, Katarina Sirris Karantonis

Kirkerådsleder Harald Hegstad gav en kort hilsen til rådet innledningsvis på møtet der han takket medlemmene for arbeidet.

På slutten av møtet var det et seminar om Global solidaritet og kirkenes rolle.

Saksliste

- MKR 13/24: Protokoller
- MKR 14/24: Nytt fra den verdensvide kirke
- MKR 15/24: Orienteringssaker
- MKR 16/24: Referatsaker
- MKR 17/24: Konstituering: Valg av medlemmer til Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg og nestleder til Mellomkirkelig råd 2024-2028
- MKR 18/24: Generalforsamling i Communion of Protestant Churches in Europe (CPCE), 27. august–2. september 2024 i Sibiu, Romania
- MKR 19/24: Rapport fra utvalg for Kirken i møte med jødedom og jøder (1. gangs behandling)
- MKR 20/24: Planer for arbeidet i Mellomkirkelig råds fagnemnder 2024–2027
- MKR 21/24: Mennesket i Skaperverket - Den norske kirkes arbeid for klimarettferdighet og naturmangfold
- MKR 22/24: Eventuelle uttalelser

Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 4.-5. mars 2024

Vedtak:

Protokollen ble godkjent.

Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 8. april 2024

Vedtak:

Protokollen ble tatt til etterretning.

MKR 14/24: Nytt fra den verdensvide kirke

Norges Kristne Råd (NKR)

MKR's behandling:

Styret har begynt å tenke hva som skjer hvis generalsekretær i NKR, Erhard Hermansen, går av snart. Erhard Hermansen var i Ukraina før påske, var nylig i Sør-Afrika og deltok på Global Christian Forum i Accra.

NKR planlegger sammen med MKR flere arrangementer under Moster 2024.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.

Kirkenes verdensråd (KV)

MKR's behandling:

Fra Kirkenes verdensråd hadde Mellomkirkelig råd besøk fra direktør for internasjonale relasjoner i Kirkenes verdensråd (KV), Peter Prove, som innledet til samtale om aktuelle spørsmål.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.

Det lutherske verdensforbund (LVF)

MKR's behandling:

Det arbeides med å lage en strategi for denne perioden, som skal behandles av rådet i juni i Genève. LVF har leid kontorlokaler annet sted, og generalsekretæren vil komme tilbake til det økumeniske senteret når Green Village-prosjektet er ferdig utbygget. Generalsekretæren har

nylig besøkt Palestina og den palestinske medlemskirken Evangelical Lutheran Church of Jordan and the Holy Land (ELCJHL).

LVF er også engasjert i nødhjelpsarbeid og flyktningarbeid blant annet i Sudan og Midtøsten. Skatterettferdighet og nødhjelpsarbeid er et prioritert område, i samarbeid med Kirkens Nødhjelp.

Oppfordring til medlemmene av MKR om å abonnere på nyhetsbrev fra KV og LVF.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.

Konferansen av europeiske kirker (KEK)

MKR's behandling:

Konferansen av europeiske kirker er den bredeste økumeniske organisasjonen i Europa. Det er ansatt ny generalsekretær i KEK: Frank Dieter Fischbach fra den protestantiske kirken i Tyskland. KEK sliter med økonomien, og saker må prioriteres. Freds- og forsoningsarbeid, «Pathways to Peace», er et prioritert område. Det er et særlig fokus på Ukraina, med en tydelig fordømmelse av russisk aggresjon. Russland er ikke medlem av KEK. Fredsarbeidet er også knyttet til arbeid for trosfrihet i Europa.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.

MKR 15/24: Orienteringssaker

---

1. Muntlig orientering fra organisasjonene (max. 5 minutter hver):

- **Kirkens Nødhjelp (KN)**

Dagfinn Høybråten orienterte om at mer bistand dras mot klimafinansiering globalt. Krigen i Ukraina drar også mye midler fra bistand. Bistand til fattige land minsker, og det har vært en dramatisk utvikling. KN har fortsatt medarbeidere inne i Gaza og er dypt bekymret for utviklingen på Vestbredden. Ledsagerprogrammet er gjenopptatt, og tre ledsagere oppholder seg nå på Vestbredden og i Jerusalem. KN planlegger sammen med danske Kirkens Nødhjelp for en situasjon der krigen stopper, og det vil være enorme behov for bistand. KN jobber kontinuerlig med krisehåndtering i Midtøsten. KN jobber også i Sudan, hovedsakelig med nødhjelp der KN kommer til. I tillegg er KN på Haiti der sikkerhetssituasjonen har vært alvorlig over lengre tid.

Norge bremser utviklingen av den internasjonale trenden om færre midler til bistand ved at det er det eneste landet i verden som fortsatt gir 1 % til bistand. Det er også her et stort press på budsjettet til å bruke pengene på flyktninger i Norge i stedet for på bistand internasjonalt.

- **Sjømannskirken**
Antall besøk hos Sjømannskirken er økende og er igjen på høyde med tiden før pandemien. Det jobbes med bærekraft i organisasjonen. Sjømannskirken har et eget team som jobber mot næringslivet og tilbyr bistand mot sponning. Det er inngått avtale med 220 firmaer, høyskoler og universitet.
  - **Samarbeid menighet og misjon**
Se Referat fra møte i Samarbeid menighet og misjon (SMM-rådet) 13. mars 2024 (sak MKR 16/24.1.)
  - **Bibelselskapet**
Øyvind Haraldseid orienterte kort fra besøk i Ukraina, som var viktig og gjorde stort inntrykk.
2. Rapport fra delegasjonsbesøk fra Sri Lanka november 2023
  3. Rapport fra økumenisk konferanse i Assisi 14.-16. mars 2024
  4. Oppfølging av økumeniske generalforsamlinger (KM-sak 11/24)
  5. Sannhet og forsoning (KM-sak 12/24)
  6. Ny misjonsavtalebrosjyre – Samarbeid menighet og misjon (SMM)
  7. Arbeid med trosfrihet i Asia
  8. Presentasjon av arbeidet i dialogsentrene
  9. Brev fra Den norske kirke til Det Mosaiske Trossamfund (DMT) og brev fra DMT til Den norske kirke
  10. Felles samling og bønn for fred i Nidarosdomen 15. april 2024: [Dialogen mellom jøder og muslimer i Norge er preget av krigen i Midtøsten. Tre ulike ledere tar tak. – NRK Trøndelag – Lokale nyheter, TV og radio](#)
  11. [Stor fredsmarkering for Gaza foran Stortinget](#)
  12. Asylpolitisk konferanse i regi av Norsk Folkehjelp 5. juni: [Program og påmelding](#)
  13. Moster 2024 – økumenisk program (*mundtlig*)
  14. Introduksjonsdokument til medlemmer i MKR

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar sakene til orientering.

MKR 16/24: Referatsaker

---

1. Referat fra møte i Samarbeid menighet og misjon (SMM-rådet) 13. mars 2024
2. Protokoll fra møte i Teologisk nemnd 2.-3. november 2023
3. Protokoll fra årsmøte i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) 26. februar 2023
4. Referat fra møte i Kontaktgruppen med Buddhistforbundet 13. februar 2024
5. Protokoll fra møte i Nådens fellesskap 20. november 2023
6. Protokoll fra møte i Komiteen for internasjonale spørsmål KISP 15. april 2024
7. Protokoll fra møte i Kirkerådet 21. februar 2024: [Les her](#) og 8.-9. mars 2024: [Les her.](#)

MKR's behandling:

Referatsakene er gjort tilgjengelige for MKR, men ble ikke gjennomgått på møtet.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar referatsakene til orientering.

**MKR 17/24:   Konstituering: Valg av medlemmer til Mellomkirkelig
råds arbeidsutvalg og nestleder til Mellomkirkelig råd
2024-2028**

MKR's behandling:

Forslag til nestleder:

Oddny Miljeteig foreslås gjenvalgt.

Kjetil Fretheim

Forslag til MKR/AU-medlem:

Anna Riksaasen

Oddny Miljeteig

Det ble foretatt skriftlig avstemning.

Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd velger Kjetil Fretheim til nestleder i Mellomkirkelig råd for to år.
2. Mellomkirkelig råd velger Anna Riksaasen som medlem i arbeidsutvalget (i tillegg til leder, nestleder og representanten fra BM).

**MKR 18/24:   Generalforsamling i Communion of Protestant
Churches in Europe (CPCE), 27. august–2. september
2024 i Sibiu, Romania**

MKR's behandling:

Inga Stoveland Dekko orienterte om bakgrunnen for Kirkerådets oppnevning i mars av delegater til CPCEs generalforsamling. Hovedtema for generalforsamlingen er "In the Light of Christ – Called to Hope".

To nye delegater foreslås oppnevnt av Kirkerådet: Ole Kristian Bonden og Harald Hegstad. Amanda Anvar med vara Thomas Raadin Iversen er tidligere oppnevnt. I tillegg har Maja Salomonsen blitt tatt opp i stewardsprogrammet, som er åpent for søkere mellom 18 og 28 år.

Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd tilslutter seg forslaget til følgende delegater til CPCEs generalforsamling:
  - a. Ole Kristian Bonden, Hamar biskop, med vara Svein Valle, Sør-Hålogaland biskop
  - b. Harald Hegstad, leder i Kirkerådet (vara for MKRs leder og nestleder)
  - c. Amanda Anvar, DnkU, med vara Thomas Raadin Iversen, er allerede oppnevnt.
- 2) Mellomkirkelig råd tar saken for øvrig til orientering.

MKR 19/24: Rapport fra utvalg for Kirken i møte med jødedom og jøder (1. gangs behandling)

MKRs behandling:

Rådet drøftet både innhold i den svært omfattende utredningen og den videre behandling av den i henholdsvis Mellomkirkelig råd og i Bispemøtet – og i et samarbeid mellom de to oppdragsgiverne. Her er det et behov for fordeling av oppgaver og gjennomgang. Det er også viktig å involvere rådets utvalg (Komiteen for internasjonale spørsmål, Menneskerettighetsutvalget og Teologisk nemnd) i det videre arbeidet.

Vedtak:

På bakgrunn av samtalen i MKR ble det besluttet å følge opp behandlingen av utredningen på følgende måte:

1. Takke utvalget og sekretariatet for utredningen.
2. Innspill til plan for videre behandling og oppfølging ble notert. En plan med konkrete tiltak utarbeides i samarbeid med Bispemøtets sekretariat.

MKR 20/24: Planer for arbeidet i Mellomkirkelig råds fagnemnder 2024–2027

MKRs behandling:

Rådet ble invitert til å gi innspill til fagnemndenes planer.

Vedtak:

Rådet hadde ingen ytterligere innspill til planarbeidet ut over forslaget som står i saksdokumentet.

MKR 21/24: Mennesket i Skaperverket - Den norske kirkes arbeid for klimarettferdighet og naturmangfold (1. gangs behandling)

MKR's behandling:

Olav Rune Ertzeid fra KISP hadde en kort innledning om kirkens respons på klima og naturkrisen. Mange arter er truet. Vi som kirke må motvirke endringsblindheten. Kan vi kreve noe på vegne av naturen, på vegne av de artene som trues? Vi må bruke dialog, protest og profetspråk. Naturen krever handling nå. Vi er forvaltere, ikke bare forbrukere.

Johan Hermstad Reinertsen (saksordfører) fra KISP: Kunnskap om naturmangfold må høyere opp på agendaen. Det går for sakte. Det skjer en masseutryddelse av mange arter, både planter og dyr. Klimakrisen akselerer for fort. Jo lenger vi venter, jo mer må vi gjøre.

Momenter fra diskusjonen:

- Vi trenger et fokus på naturmangfold framover. Det haster. Menneskeliv og livsgrunnlag trues.
- Kirkemøtesaken i 2021 resulterte i at noen meldte seg ut. Det er vanskelig å vite hvor politiske vi skal være. Det kommer anklager om at kirken blir for politisk, noe vi må heve oss over og leve med.
- MKR sitt vedtak nå bør knyttes til teologi. Skal kirken styrke sin legitime plattform, så må vi tale ut fra kirkens forvalteransvar. Skaperverkets integritet og forvalteransvar er begreper som kan brukes og må løftes høyt.
- Havet bør få et særlig fokus i kirkens engasjement.
- Vi må finne gode grep for hvordan vi kan jobbe med dette som kirke, finne nye strategier. Dette er et tungt, økumenisk anliggende. Vi må bruke potensialet i det som allerede er gjort, og finne aktive grep for samarbeid med økumeniske partnere.
- Bispemøtet har laget en tekst om «Guds skaperverk, vår heim». Hva betyr det å tro på Gud som skaper i den verden vi lever i? Vi bør inkludere noe fra økofilosofien, å elske sin neste betyr å elske naturen, skaperverket.
- Kjærlighet til skaperverket er nødvendig, men ikke tilstrekkelig. Kunnskap om hva vi gjør med naturen og hvordan vi kan endre vår praksis, trengs også. Hvordan verdsetter vi naturen? Er naturen noe som tjener oss, eller den en del av oss? Vi skal forvalte skaperverket, ikke forbruke det.
- Hvorfor vi bør sette fokus på naturen vet vi, men hvordan vi skal gjøre det er vanskelig. God kommunikasjon og riktige samarbeidspartnere er to viktige faktorer. Samarbeid også med næringslivet hadde vært bra, vi bør samarbeide med alle gode krefter.
- Vi trenger å gjenoppdage det teologiske grunnlaget fordi dette er ikke forstått i vår tid. Vi skiller mellom mennesket og skaperverket, noe Bibelen er fremmed for. Boken «Himmelsk grønn» gjennomgår de mest relevante bibeltekstene. Denne bør kanskje oversettes til norsk.
- Det finnes kirker i andre land som trenger vår solidaritet når naturkatastrofer rammer. Vi må gjøre KV's dokument til vårt. Bærekraftspråket er et språk vi har felles, og som kan gi oss et handlingsrom.

Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd vil bygge kompetanse på naturmangfold, utforske hvordan kirken kan bli en like viktig stemme for styrket naturmangfold som den er på klimarettferdighet, og samtidig bedre benytte eksisterende kunnskap, styrke den teologiske bevisstheten om sammenhengen mellom troen på Den treenige Gud og klima, miljø og bærekraft, inkludert forvalteransvaret.
2. Mellomkirkelig råd ber om at arbeidet for klimarettferdighet og naturmangfold settes på agendaen i samtaler med de økumeniske organisasjonene, inkludert i programmet for rådets besøk i Genève i september.
3. Mellomkirkelig råd vil utforske hvordan kirken kan bidra til å sette klima- og natursaker på dagsorden inn mot stortingsvalget i 2025.
4. Mellomkirkelig råd vil bidra til å tenke strategisk om hvordan hele kirken involveres i arbeidet for naturmangfold og klimarettferdighet.

MKR 22/24: Eventuelle uttalelser

MKR's behandling:

Ingen uttalelser til vurdering.

Vedtak:

Ingen vedtak.

Neste møte i MKR: **23.-25. september 2024** i Genève.